

RAFFAELE LA CAPRIA

FERIT DE MORT

Traducció de
BERNAT REHER

LaBreu
Edicions

Amb el suport del Departament de Cultura:

Aquest llibre ha estat traduït gràcies a una subvenció del Ministeri d'Assumptes Exteriors i de la Cooperació Internacional italià.

Questo libro è stato tradotto grazie a un contributo del Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale italiano.

Primera edició: juny 2026

Títol original: *Ferito a morte*

© 2021 Mondadori Libri S. P. A. , Milano

© De la traducció: Bernat Reher Fernandez

© De les fotografies: Simone Geri di Bardi

© D'aquesta edició: LaBreu Edicions, 2026

www.labreuedicions.com

X: @LaBreuEdicions

Facebook: @labreu.edicions

Instagram: @labreu_edicions

Bluesky: @labreu-edicions.bsky.social

ISBN: 979-13-991409-8-9

Dipòsit legal: DL B-9130-2026

Impressió: DC PLUS, Serveis Editorials

Correcció: Gemma Brunat Majó, Rudolf Ortega i Álvaro Muñoz

Disseny de coberta: Luis Carballo i Quincy Rookman Comunicació Visual

Aquest llibre ha estat imprès en paper procedent de boscos certificats FSC® ben manejats i d'altres fonts controlades.

L'editor autoritza la reproducció d'aquest llibre, total o parcial per qualsevol mitjà, actual o futur, sempre que sigui per a ús personal i no amb finalitats comercials.

I

La llobina, aquella ombra grisa dibuixada en el blau marí, avança cap a ell i sembla immòbil, suspesa, com una fortalesa volant quan s'entreu silenciosa a l'albada. El clac de l'ull, de cel·lulosa, el relleu de les escates, el cap arrufat d'una màscara xinesa, és a prop, molt a prop, a propíssim, a l'abast. La Gran Ocasíó. L'aleta de l'arpó fa de punt de mira per sobre la línia lluent del fusell, la mirada segueix un punt concret de les brànquies. Es prepara per disparar, valdrà més de deu quilos, compte, *no la podem cagar!* La Cosa Temuda es repeteix, una peresa maleïda que obliga el cos a desobeir: la vida que t'abandona en el moment decisiu. És allà, és ben al fons, la fletxa inútil. La llobina passa lentament, com si no hi fos, quasi la podria acariciar i amagar-la en un espai obac, en la foscor de la roca. Persegueix la Gran Ocasíó Frustrada. Per llargs passadissos marins, ombres com algues violetes, i gel a tot el cos. A poc a poc s'habitua a aquella claror que distingeix la poltrona del saló, la taula llunyana de color llenya, el llum verd, el divan, la màquina de cafè sobre del coixí gris. La llobina deu ser en algun indret amagat, darrere de l'armari o potser en aquesta habitació, sota el llit on ara dorm. Però ja no importa, som a l'Escena. Sempre es representa de la mateixa manera: la mirada de la Carla que s'il·lumina com un matí clar al fons del mar, ella és a prop, fins i tot li sento

les pulsacions, prop de l'ull marí que resta a l'espera. S'ha ofès? Estúpida? Incrèdula? Ràpidament, s'activa i, una altra vegada, és ella: asseguda al llit, i es pentina, sempre lluny, avergonyida. Ell se l'ha quedat mirant, i es fixa en els cabells, i com se li subjecten a la nuca, rossa cabellera que recorda la cua d'un cavall grimpador, lluminosa com la nit de Cap d'Any!; ell, sense vida, mostra el seu somriure humiliat que oculta el desig de morir. I els nois? Us imagineu les cares? Les rialles? Com riurien, si ho sabessin. Ell sol, amb la Gran Ocasió Frustrada i tots observant l'Escena.

En Mississippí dreça les orelles, electrificades, des del seu jaç, a l'interior de la barca. Un salt i comença a agitar-se darrere la porta.

—Un moment! Un moment! Dona'm uns minuts més!

La penombra del saló, amb una pluja de dards lluminosos que el mar retorna entre les finestres mig obertes. El fregadís de les sabatilles en el silenci de la casa. L'espera d'en Mississippí, darrere la porta, es fa insuportable: grata amb les ungles, miola baix, queixós.

—No em pots deixar una estona més?

Amb la jaqueta del pijama i en calçotets, el senyor De Luca obre la porta de la cuina. Entre les cames, el pelatge càlid i llis del gatet, la humitat del musell.

—Que manyac!

Dos ulls grocs, rodons, segueixen cada gest: la mà sobre l'ampolla blanca del rebost, l'ampolla destapada; la llet que raja a la tassa, ara plena, cau per terra.

—Et fa por que te la prengui? Tranquil, tranquil...

Mentre engoleix sorollosament, s'ajup a acariciar-lo. No t'agraden gaire, les carícies, eh? No cal que ronquis per precaució. I així el primer gandul ja està servit. Ara, el cafè, per a mi. Com a mínim aquest s'accontenta amb una mica de llet, i el veus tot agraït: a ells, en canvi, sempre els sembla que els falta alguna cosa. Mengen, beuen, dormen, ni tan sols saben d'on els ve tot plegat; ni tan sols en volen sentir a parlar. Quants anys devia tenir, jo, aleshores? L'edat d'en Ninì, si fa no fa. I ja havia guanyat els primers calerons: deu mil lires, en aquell temps era com dir avui uns quants milions. També les podia perdre al Circolo en una vetllada de mala sort, però eren diners guanyats, i me'ls guanyava llevant-me cada matí a les sis, cada matí, al molí de l'avi, i en podia fer el que volgués, no havia de donar explicacions a ningú, no pas com ara, que com a màxim em puc permetre la partida de rummy amb la senyora Cotogna i el senyor Fricelli, mentre aquell pocavergonya d'en Pippotto Alvini en dos dies s'ha jugat els meus diners, quina gran satisfacció que em resta! I ells, a taula, intercanviant mirades, com si hi hagués hagut res per riure.

No sent les paraules que ell mateix pronuncia, però les entén, per l'expressió d'aquells ulls atents, divertits, que s'ha deixat arrossegar, un cop més, en el joc de sempre de les confidències públiques. Parla, en aquella ocasió, de la seva història amb la Flora. To imparcial, irònic, com si parlés d'un altre que es diu Massimo, no pas d'ell mateix. Precís en els detalls, a la manera de Guidino Cacciapuoti, tots triats amb intenció, per aixecar una boira de conjec-

tures i d'hipòtesis, prou eficaces per apartar la mirada de l'Escena. I al davant hi té aquell únic ull, àvid i desmanegat, enorme, que és tots els seus ulls, d'on surten picades d'ullet de complicitat i de menyspreu. Explica, explica més, l'esperona l'ull, encara, sense vergonya. I ara, sense saber ben bé com, parla *de la Carla* a un qualsevol, un de semblant a ell, hipòcrita i germà, algú trobat pel carrer: *Aquesta! Fixa't en aquesta!* I, a mesura que parla, alguna cosa dins seu es trenca, es fa malbé, i l'ull flonjo i indiscret de l'altre, sorgit d'una mena de Selva Verge més extensa que la que teoritzava en Gaetano, cada cop més a prop, fluid, carregat d'una alteritat amenaçadora, l'arrossega cap a una amalgama de la qual és impossible escapar-se, sentir-se diferent i distingit, reconèixer què ha quedat intacte i què s'ha perdut per sempre, o potser no s'ha tingut mai. De nou, la cara d'en Guidino Cacciapuoti, ell també amb aquell ull encastat, emblemàtic. Colpejar-lo. Però la Cosa Temuda intervé altra vegada, alenteix el cop, el braç queda bloquejat en el gest, entorpit per una peresa paralitzant. I en Guidino mira al voltant, fa veure que no entén per què tothom riu, repeteix, vantant-se'n, la cosa atroç. Els esculls de Villa Peirce s'alcen negres, com muntanyes nocturnes; puja aquell crit, i tot això és intolerable, irreconeixible, inacceptable. Hi ha hagut mai res més? Aquells dies han existit mai? I la nit de Cap d'Any a Positano, en quina nit s'ha enfonsat?

A la cuina silenciosa, la cantarella del molinet del cafè. Com sempre, el trident travessat damunt el rebost. Ho he dit mil cops, que així no hi ha d'estar, és perillós. I mira aquells suros

amb les línies totes embolicades. En Ninì m'ho havia promès, però em diràs, aquell mai compleix una promesa! Les canyes, ho he dit, poseu-les dretes, darrere el bot, que ocupen espai, però només serveixen de jaç a en Mississippi: en lloc de tenir-les lligades en feix, de través, a la paret, entremig de les cassoles, que si n'estires una arrossegues al darrere paelles i cassons. I només faltava aquest motor forabord; dut per en Ninì, ves a saber d'on el deu haver tret, aquell cap gloriós! Esperem que no sigui una altra ensarronada, com quan va portar els pneumàtics, un d'aquells negocis que fa ell, i després apareix el veritable amo i qui hi perd sempre soc jo. En Pippotto Alvini: no hi pensem, millor no pensar-hi.

La cantarella s'interromp. Ara el senyor De Luca aboca l'aigua bullent a la cafetera. El cafè molt no s'ha de prémer, ni omplir-la massa, així. La safata amb la tassetta, la sucrera: ja està.

A la terrassa de la cuina. Quin dia! L'olor del bon dia, ben bé aquella olor. D'aquí a deu minuts el cafè ja serà fet. On ets, Mississippi? Aquí, a la falda de l'amo, aquí.

Assegut a la butaca de vímet, gaudeix del bon dia. Cops de mall. Estan posant els lavabos. Des del dipòsit de la platja traslladen els pals a coll fins a les primeres bastides, que avancen oscil·lant damunt el mar. Ja negres de sol: aquell és en Luigino, en equilibri sobre les taules de fusta que tremolen, amb el pal a l'espatlla, dins l'aire tranquil, blau com l'aigua aquest matí: a intervals, els cops del mall alçat per quatre braços musculosos!

Veus de l'altra terrassa, la del saló, en Ninì i l'Assuntina. Ja t'ho deia jo, que no es podia estar en pau. Ni tan sols a aquesta hora...

—Fes com faig jo. Em veus malenconiós? Desconsolat? Nerviós?

Comença de bon matí, i aquella xiscla com una lloca desplomada viva.

—Ahir al vespre, quan et feien falta les deu mil, vas dir que avui me'n donaries mil, si te les deixava!

—Ja t'agradava, eh? El mil per cent d'interès! Per enviar-te a la presó.

—Que m'has d'enviar tu a mi a la presó! Dona'm les meves mil lires i no em facis riure!

—*Nou pòssibel.*

—Quan es tracta de tornar diners, parles americà.

Però en Carmine no ha tornat encara? L'àncora del bot encara és allà: des del moll del palau es veu la sirga que s'arrossega pel fons, fent dunes. Ahir al vespre va sortir amb la llum de pesca, i encara... Quina aigua, aquest matí! Mira com brilla aquell pot de llauna a la sorra. I allò...? Sota l'aigua les coses guanyen bellesa. Ah! És la goma d'una bicicleta... Semblava... Aquest matí, fins i tot es belluga, com es belluguen les sargantanes camuflades a la sorra, també el pots veure, amb una aigua així!

—Com dir-ho... Hem arriscat i hem perdut. Un noble cavaller ha de saber perdre. Resigna't.

—T'ho juro per l'ànima del meu marit difunt...

—Una bona ànima. Un pederasta, ho sap tothom.

—Deixa en pau els morts!

Quina hora deu ser? Les vuit ja. En Totonno, cada matí, puntual, com si es tractés d'una cita, faci el temps que faci. Mai no he vist ningú que remi assegut així, de cara a la proa, amb les cames plegades a sota, com si estigués de

genolls. Aquella barca és massa petita per a ell. Diu que és còmoda, però ja m'agradaria trobar-me'l un dia de mala mar. Una cadira de rodes: així la fa anar, amb els braços, amb aquells remes tan primos.

—Totòòò! Com prova?

—*Malacque! Malacque!*

Naturalment. Continua mirant, sota la proa, sempre assegut així. I de sobte a la mà, brillant i viu, un sarg.

—Tota la nit al curricà, prop de Pietra Salata, i prop de Nísida, amb la humitat clavant-se-li als ossos, per aquesta andròmina que, si en trec tres-centes lires, ja és molt!

Sempre la mateixa cançó, i estampa el sarg dins la barca. Però, la veritat, quina vida que duen. I nosaltres que ens queixem. Al cap de seixanta anys, les espatlles encara ben dretes, i aquella remada, els braços llançats endavant, a batzegades, recolzant-se als remes. Diu que li han vingut dolors artrítics. Artritis deformant a les mans: a molts pescadors els passa. Una franja de llum blanca sobre el mar, darrere la barca.

—Primer expliques les coses i després te n'oblides.

—Com si no sabés que tota aquesta xerrameca teva és només per distreure'm. I calia, per això, molestar els morts?

Gota a gota, el cafè s'ha acabat. Un gall tardà. Crida des del turó a aquesta hora, amb calma absoluta. En Carmine torna amb el bot. Fa un gest: ha anat malament. També a ell: és un ofici dur. A tu em sap greu destorbar-te, però me'l vols fer beure, el cafè? I sent com ronca! Pelatge mòrbid i tebi.

—Saps que ets un imbècil?

—N'hi ha prou que ho siguis tu, d'intel·ligent.

El ring-ring! De cop, tots muts. Avui s'ha despertat més d'hora.

—Pel to, diria que la mare està una mica nerviosa — diu en Ninì—. Fem-nos el senyal de la creu.

Un altre cop, els tres tocs del timbre.

Del ràfec del palau cau una gavina, com una pedra. Passa molt a prop, amb un crit de xiulet. El gat s'ha despertat: alarmat, amb els ulls grocs i rodons, segueix pel cel aquell crit que s'assembla tant al seu nom: Mis-sis-sip-più...

Bé, anem-nos-en a afaitar. Ja és tard.

—No entenc com pots creure't tot el que et diu. No veus que se'n riu de tu? Ara vens a lamentar-te amb mi: no hi podies pensar ahir al vespre, quan te les va demanar? Després de totes les vegades que t'he avisat: Assuntina, no li deixis ni una lira, perquè jo no estic disposada a pagar els deutes del meu fill, d'acord? Sembles destinada a deixar-te enganyar pels homes, tu. Només cal que algú dugui pantalons perquè te'l creguis. Primer el teu marit, aquell pocavergonya. Ara aquest Gennarino. S'està menjant els últims diners que t'has reservat, i ja m'agradarà veure com te'n sortiràs, quan no puguis treballar més. A hores d'ara, si m'haguessis fet cas, tindries més d'un milió al banc. Porta'm, si us plau, les sabatilles de sota la cadira, allà, allà, no les veus? T'ho diré per última vegada: amb en Ninì, a partir d'ara, t'hi entens tu. Ni jo ni el seu pare ens podem permetre que un marrec com ell jugui al Circolo, posar-li fins i tot els diners a la butxaca. Després, quan creixen, acaben com en Pippotto Alvinì. Tot és culpa del seu pare. Ja ho sé jo: cada vespre, fins i tot quan hi havia l'alarma i queien les